Fig. 1. Kirkegårdens grøft, det sydvestlige hjørne (s. 1590). Foto Jakob Kieffer-Olsen 1984. – *Churchyard ditch, south west corner.*

†TIRUP KIRKE

TIDLIGERE HATTING SOGN, NU HORSENS KØBSTAD

Oversigt. Forud for opførelsen af en lagerhal i industrikvarteret nord for Hattingvej udgravede Vejle Museum og Nationalmuseet 1984 en hidtil ukendt, meget velbevaret middelalderlig kirkegård. Herved fremkom sporene af både en trækirke og en fritstående klokkestabel og lidt østligere en lille romansk frådstenskirke, der har afløst trækirken. Den beskedne stenkirke har efter alt at dømme været en almindelig sognekirke, der formentlig har været i brug til ind i 1300-tallet. Kirken og det nedlagte sogn, der senere indgik i Hattings, kendes ikke fra skriftlige kilder, men er af udgraverne blevet identificeret som hørende til Tirup, der optræder som marknavn under Bygholm Søndermark 1683.

Under udgravningen fandtes tre middelalderlige *m*ønter. I stenkirkens nedbrydningslag lå en mønt, slået under Erik Menved (1286-1319), og en mecklenburgsk hulpenning fra o. 1450-60; den sidste kan være tabt en tid efter kirkens nedlæggelse, da ruinen har været brugt som stenbrud. En engelsk long-cross sterling, præget fra og med 1247 og lang tid derefter, blev fundet i kirkegårdsgrøftens fyld.[1]

Andre daterende *fund*. I stenkirkens nedbrydningslag fandtes et øje fra en ⋆*messeklokke* (s. 1593), i fylden til kirkens fundament et enkelt randskår af et sortbrændt *lerkar*, formentlig fra 12-1300-tallet. En *kamskinne*, fundet i en grav i stenkirkens skib, kan dateres til 1200-tallet.

Den nedlagte og nu helt bortgravede kirkegård har ligget under virksomheden Amcors bygninger knap en halv kilometer vestsydvest for herregården Bygholm. Området syd for Bygholm Å var tidligere en del af Bygholm Søndermark og hørte til Hatting Sogn, indtil jorderne sammen med herregården 1927 blev indlemmet i Horsens Købstad (jf. s. 1548, fig. 3).[2]

Udgravningen 1984. Kirkegården blev påtruffet under forberedelserne til en ny lagerhal for virksomheden Rackmanns Fabrikker (nu firmaet Amcor). Fundet gav anledning til en totaludgravning af området, der dækkede mere end 3000 kvadratmeter, forestået af Vejle Museum og Nationalmuseet i forening. Udgravningen, der var den første og mest omfattende af sin art i Danmark, frembragte vigtige bygningsspor og et stort antropologisk materiale, men måtte af hensyn til byggeriet gennemføres på rekordtid, i løbet af kun to måneder. Efter at pløjelaget var fjernet, blev den fremkomne flade opdelt i felter a 5×5 m, hvorefter alle nedgravninger blev undersøgt og registreret. Næsten 600 grave blev tømt, og sporene af en trækirke og en romansk frådstenskirke fremdraget (jf. planen fig. 2). Kirkerne har ligget på en banke, der har hævet sig næsten 5 m over det omgivende terræn. Mod øst falder terrænet ned mod et fugtigt område.

Kirkegården (fig. 2) dækkede et lidt uregelmæssigt, rektangulært areal på ca. 45×70 m. Den var omgivet af en *grøft*, ca. 1 m bred og tilsvarende dyb, der er fyldt op i forbindelse med kirkegårdens nedlæggelse (jf. fig. 1). Begravelsespladsen var tydeligt afgrænset til alle sider, idet grøften kun var fjernet i det sydøstre hjørne.[3] De nærmeste grave lå mindst 2 m fra grøften, så der har været plads til en mur eller et dige, men sådanne har dog ikke efterladt sig spor (jf. de nedlagte †kirker i Ullerup og Lovby, 557 og 1586).[4]

Trækirken i kirkegårdens nordvestre del viste sig som to rækker stolpehuller, 12,5 m lange og orienteret øst-vest, med en indbyrdes afstand på ca. 7 m (jf. fig. 2). Stolperne må have båret taget, mens væggene kan have bestået af planker, der ikke har været gravet så dybt ned, at de har efterladt sig spor. Et næsten gravtomt område øst for de østligste stolpehuller blev af udgraverne opfattet som et indicium på endnu et fag. Grave, der blev fundet inden for træbygningens område, må være yngre og fra stenkirkens tid.

Trækirkens *grundplan* og omfang kan ikke læses direkte ud af stolpehullernes placering. Hvis stolperne har stået i selve vægforløbet, har den rektangulære bygning i det mindste målt de nævnte 7×12,5 m. Kirken kan dog have været både længere og bredere, idet der syd og vest for de tagbærende stolper fandtes huller til stolper af spinklere dimensioner, der kan have indgået i kirkens ydervægge. Med denne ydre afgrænsning har bygningen målt 11×16 m og med et eventuelt kor været hele 22 m lang.[5]

Der fandtes ingen spor af reparationer bortset fra kirkens sydvestre hjørnestolpe, der var udskiftet. Træbygningen med de jordgravede stolper har derfor muligvis kun haft en forholdvis kort levetid, måske blot et halvt århundrede. Hvis stenkirken har afløst den o. 1200 (se ndf.), kan trækirken være rejst ved midten af 1100-tallet eller forholdsvis sent i den periode, hvor der blev bygget trækirker.[5]

Seks stolpehuler sydvest for trækirken og tæt ved kirkegårdens vestre skel blev tolket som sporene af en *klokkestabel* (jf. fig. 2). Af tre par stolper synes det nordlige og det sydlige par at have skrånet ind imod det midterste stolpepar. Den tømrede stabel, der har stået på toppen af bakken 5-7 m fra trækirken, synes at have været i brug samtidig med både trækirken og stenkirken, idet der ikke var foretaget begravelser i det område, ca. 3×3 m, som klokkestablen dækkede.[6]

Stenkirken lå omtrent midt på kirkegården på et let faldende terræn umiddelbart sydøst for trækirken (jf. fig. 2). Af bygningen var kun de nøgne *fundamenter* (fig. 3) tilbage, og flere steder var endog de fjernet, så kun sporene efter selve grøften kunne registreres. Fylden bestod af marksten, der typisk var 15-30 cm i tværsnit, men ellers af ret varierende størrelse af indtil en meters længde. Skibets vestre fundament har forstyrret en række grave, der må anses som hørende til trækirkens funktionstid. I og omkring bygningen lå et nedbrydningslag med så store mængder af *frådsten*, at

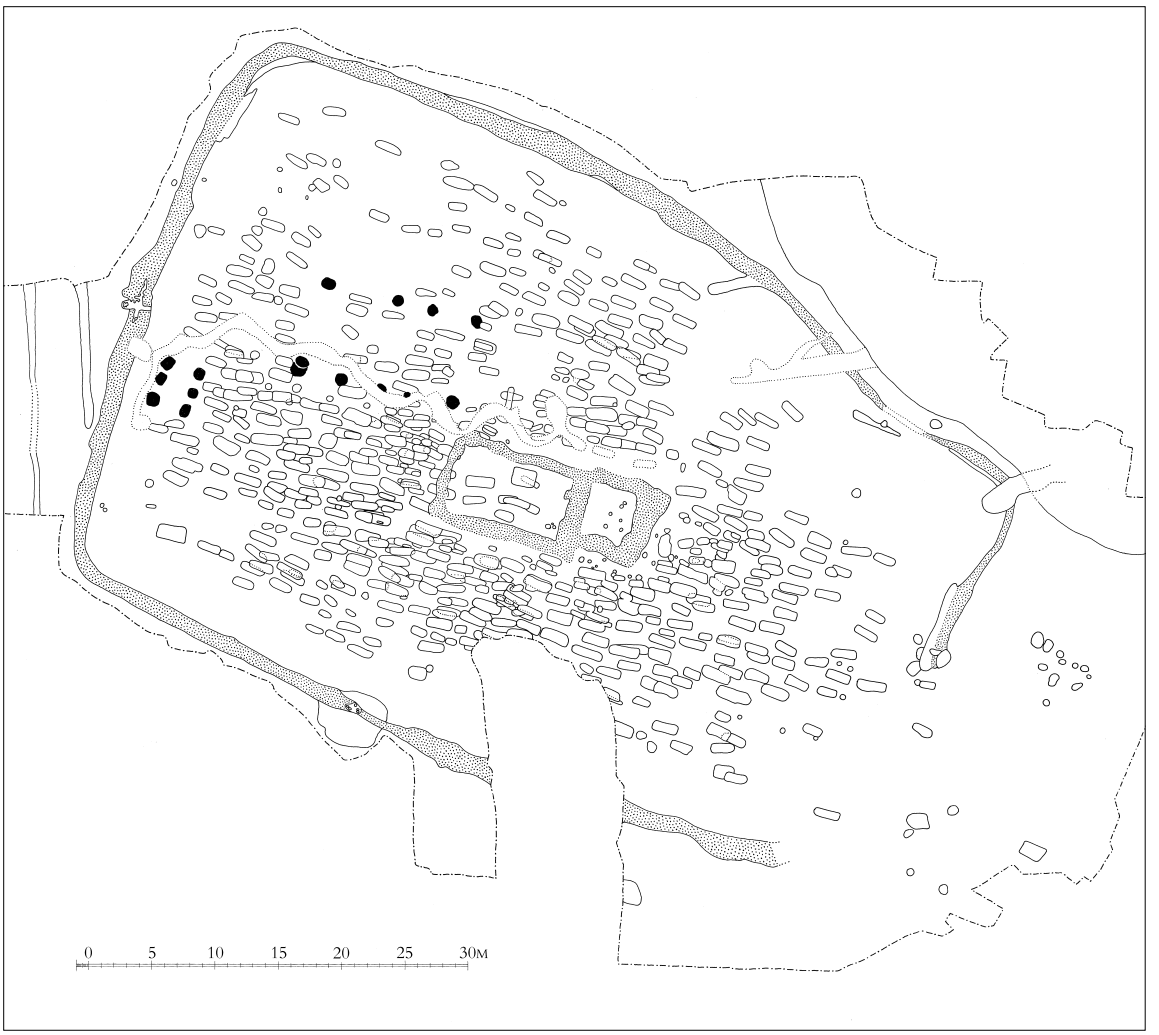

Fig. 2. Oversigtsplan over udgravningen 1984. 1:600. Kirkegårdens grøft og stenkirkens fundamenter er markeret med prikskravering, stolpehuller til trækirke og klokkestabel med sort. Tegnet af Merete Rude efter udgravningsplan i Horsens Museum. – *Overview plan of excavation, 1984. The churchyard ditch and the foundations of the stone church are marked with dot shading; post-holes for the wooden church and bell frame are in black.*

kirken må have været opført af dette materiale. Der blev dog ikke fundet hele bygningssten, formentlig fordi nedbrydningen har været meget intensiv, idet frådstenene har kunnet bruges til kalkbrænding.

Den lidt uregelmæssige *grundplan* var den almindelige romanske: et kort, rektangulært skib, ca. 7,5×10,5 m, og et kvadratisk kor i øst, ca. 7×7 m. Fundamenterne til de to afsnit, hvoraf korets var lagt ud først, lå noget forskudt i forhold til hinanden. Skibets nordside var trukket omtrent 1 m mod syd; men den færdige kirke har dog næppe været asymmetrisk omkring længdeaksen, idet uregelmæssigheden kan have været udlignet ved rejsningen af murene. *Orienteringen* havde samme afvigelse mod syd som trækirken.

Man kunne have forventet, at den nye kirke af respekt for alteret var blevet opført på samme sted som den ældre, således som det er påvist ved adskillige gulvundersøgelser i de stående kirker. Trækirken synes at være blevet stående, mens stenkirken blev bygget, hvorved gudstjenesten har kunnet opretholdes. At den gamle kirke stadig var i funktion forklarer måske, hvorfor sten-

Fig. 3. Stenkirkens fundamenter set fra oven (s. 1590). Foto Peter Pentz 1984. – *Foundations of the stone church seen from above.*

kirkens nordre fundament var trukket noget sydover.[7] De to bygningers fælles orientering viser formentlig, at bygmesteren har taget bestik af trækirken, da han udstak grundplanen til den nye stenkirke.[5]

Med en samlet længde på kun ca. 17,5 m har kirken været en meget beskeden bygning. Den har været betydeligt mindre end nabokirken i Torsted (s. 1597), hvormed den er blevet sammenlignet, og kun et par meter længere end den lille kirke på Hjarnø (s. 1527 f.).[8] Kirken har efter alt at dømme ikke adskilt sig synderligt fra egnens enkle frådstenskirker og må med sin kirkegård opfattes som en almindelig sognekirke.

Den nedrevne bygning er uden daterende detaljer, men forsigtigt anslået kan den vel være opført o. 1200. Om tidspunktet for og grunden til dens *nedbrydning* kan vi kun gisne. En enkelt mønt fra Erik Menveds tid (jf. ovf.) viser formentlig, at den stod endnu i begyndelsen af 1300-tallet. Ligesom †Lovby Kirke nåede den ikke at få de traditionelle, senmiddelalderlige tilbygninger, våbenhus og tårn. Den lille kirke kan som nabokirken nord for Bygholm Å være nedlagt og nedrevet efter Den sorte Døds hærgen midt i 1300-tallet.[9] Ved nedlæggelsen optog og flyttede man i det mindste fire begravelser, heraf tre fra stenkirkens gulv.[10]

Kirkestedet er af udgraverne blevet tillagt *navnet* Tirup efter to marknavne, 'Tirup Langagre' og 'Tirupdam', der bruges om lokaliteten i markbøgerne i Christian V's matrikel 1683 og er afsat på et kort over Bygholms jorder 1781.[11] Navne med endelsen -rup (af -torp) betegner normalt en bebyggelse fra vikingetid eller tidlig middelalder, men hvor sikker identifikationen er, lader sig næppe afgøre.

Inventar. Blandt udgravningens fund var et lille øje fra en ⋆(†)*messeklokke* (jf. *DK Ribe* 2825 med fig. 18). Stykket, der måler 4,3 cm, er fundet i stenkirkens nedbrydningslag.[12] I Horsens Museum (inv.nr. HOM 97×40).

Begravelser. Inden for kirkegårdens afgrænsning fandtes i alt 574 grave, tættest i midten omkring stenkirken og specielt syd og vest for den (fig. 2). Her skar mange grave hinanden, hvilket har muliggjort en relativ datering imellem dem. Indtil fire sådanne overskæringer kunne konstateres og således udskille op til fire 'gravgenerationer'.[13]

Alle skeletter var på kristen vis orienteret øst-vest med hovedet i vest. De var generelt dårligt bevaret, bedst omkring stenkirken, hvor frådsten og mørtel havde sikret et relativt højt kalkindhold i gravjorden. Gravpladsen tilhører de undersøgte middelalderkirkegårde, hvor der har kunnet konstateres en kønsopdeling, således at kvinderne var begravet mod nord (og øst), mændene mod syd.[14] Det kan ikke afgøres, om opdelingen har været fuldt gennemført, men det kan udlæses, at man er ophørt med denne opdeling på et tidspunkt, der ligger efter stenkirkens opførelse.[15] Det har yderligere kunnet eftervises, at kirkegårdens grave havde en tendens til at ligge i rækker og striber, både øst-vest og nord-syd.[16]

Gravtyper. Der blev ikke fundet egentlige murede grave, kun en art efterligning i form af en *mørtelgrav* i stenkirkens skib lidt øst for midten. Der var tale om en rektangulær, langstrakt nedgravning med afrundede hjørner. Langs dens øvre kant havde man klasket våd mørtel, og deri var nedpresset et spinkelt trælåg. Graven var orienteret som kirken og må antages at være anlagt

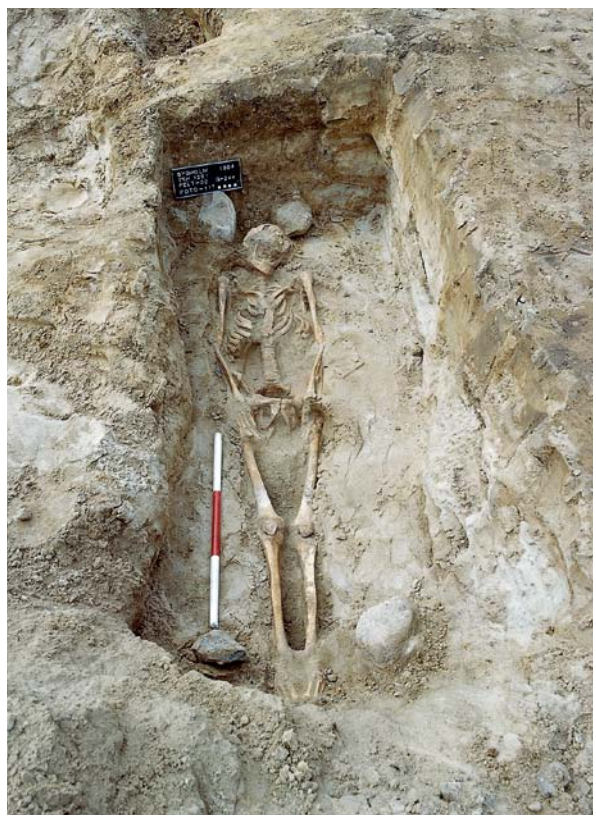

Fig. 4-5. To jordfæstegrave på kirkegården set fra øst. 4. Hovedrumsgrav (s. 1594). 5. Stengrav med symmetrisk anbragte kampesten ved hoved og fødder (s. 1594). Foto Jakob Kieffer-Olsen 1984. – *Two inhumation graves in the churchyard seen from the east. 4. Tomb with specially dug head space. 5. Stone tomb with symmetrically placed fieldstones at head and feet.*

inden døre på en prominent plads foran korbuekrucifikset. Den er øjensynligt blevet brudt op og liget fjernet.[17] Det samme var i øvrigt tilfældet med mindst tre andre grave (yderligere to inde i kirken) og kan have haft forbindelse med kirkens nedlæggelse.[18]

Da bevaringsforholdene for træ var meget dårlige, kunne *kistegrave* højst konstateres som mørke aftegninger. De 32, der lod sig udskille, må være et minimum. Af disse kunne man kun for syvs vedkommende bestemme formen. De to var rektangulære, mens fem var trapezformede; en af de sidste var usædvanlig ved at være bredest i fodenden.[19]

Langt de fleste begravelser var *jordfæstegrave,* idet den døde blot må være lagt ned, eventuelt svøbt i et ligklæde. To typer af jordfæstegrave skiller sig ud. Den ene udgøres af *kropsformede grave*, der fra et vist niveau er formet nøje efter kroppen og af og til forsynet med *hovedrum* (fig. 4). På den afsats, der således skabtes over liget, kunne man i en del tilfælde skelne, at man her havde lagt et låg.

I alt blev der iagttaget 47 begravelser af denne art, igen et minimumstal. De 22 havde hovedrum, de 18 savnede et sådant, og syv var tvivlstilfælde. I 12 grave fandtes spor af låg, og i nogle af disse viste fund af klinknagler, at låget havde været sat sammen af to planker.

En af hovedrumsgravene med låg havde tegl i fylden og var således næppe ældre end 1200-tallet. En tilsvarende var først overlejret af endnu en grav og derpå af stenkirkens fundament. Den må altså have hørt til trækirken, og typen kan med forsigtighed dateres til 11-1200-tallet (jf. *DK Ribe* 960).[20]

Endnu 69 jordfæstegrave udskilte sig ved at være såkaldte *stengrave* med nedlagte sten, der kunne være mere end hovedstore. Stenene var anbragt i gravenes bund på forskellig vis. I en hovedgruppe på 16 var stenene nedlagt i skelettets midtakse, enten over issen eller både dér og under fødderne. I en anden gruppe på 31 grave lå stenene symmetrisk om midtaksen, således med en på hver side af kraniet og en ud for hver ankel (fig. 5). Endelig havde nogle grave uregelmæssigt placerede sten (jf. s. 1092).[21]

Fra andre kirkegårdsundersøgelser ved man, at udviklinger i skeletternes *armstillinger* kan give oplysning om dateringen. I den ældre periode af middelalderen blev armene gerne lagt langs siden (type A), senere over bækkenet (type B), herefter især parallelt over maven (type C) og endelig i den sene middelalder over brystet (type D).[22]

I Tirup kunne armstillingen bestemmes ved 244 grave (42,9 %), der fordelte sig med 178 af stilling A, 51 af stilling B, otte af stilling C, syv indtog en mellemstilling mellem B og C, mens ingen indtog den yngste stilling D. Set i forhold til gravenes relative datering (gravgenerationerne) har udgraverne vurderet, at armstilling A's grave havde en normal fordeling, mens B's var tydeligt ung, ligesom overgangen fra A til B ser ud til at have været ret brat.[23]

Grave i kirkerne. Svarende til praksis i den tidlige middelalder har trækirken sandsynligvis ikke rummet indendørs grave i gulvet. Derimod må tre eller fire grave i stenkirkens skib være anlagt, mens bygningen fungerede, heriblandt den nævnte mørtelgrav med sin prominente placering foran korbuen (og krucifikset).[24] I en dobbeltgrav i skibets nordlige del er fundet en kamskinne, som kan dateres til 1200-tallet.[25] Bortset fra den og lidt keramik er der som nævnt ikke gjort *gravfund* af betydning.

Antropologiske *undersøgelser af skeletmaterialet* anslår de dødes gennemsnitlige alder til 27,5 år og tyder på, at den befolkning, som brugte kirkegården (Tirup Sogn), kun har omfattet hen ved 85 personer.[26] Ingen skeletter viste tegn på ernæringssygdomme, men ikke mindre end en fjerdedel havde knogleforandringer, der tyder på spedalskhed.[27]

Samlet vurderes *gravenes datering* som ret tidlig. 1986 mente udgraverne, at begravelserne omkring trækirken var begyndt før 1200, enten i 1000- eller 1100-tallet, og at de måske var ophørt i den senere del af 1300-tallet. I hvert fald tydede fraværet af armstilling D på, at kirkegården ikke havde været i brug i 1400-tallet.

1993 har Jakob Kieffer-Olsen villet indsnævre dateringsrammen betydeligt. Han mener nu ikke, at nogen begravelse rækker tilbage før 1100, og vurderer, at gravlæggelserne er ophørt så tidligt som o. 1300 eller senest o. 1350.[28]

KILDER OG HENVISNINGER

Tegninger og indberetninger i Horsens Museum.

Litteratur. Jesper Boldsen, Jakob Kieffer-Olsen og Peter Pentz, »Således fik kongen bugt med jydernes stivsind«, *Skalk* 3, 1985, 6-10; Jakob Kieffer-Olsen, Jesper L. Boldsen og Peter Pentz, »En nyfunden kirke ved Bygholm«, ÅrbVejle 1986, 24-51 (forkortet *Kieffer-Olsen m.fl. 1986*); Jesper Boldsen, Jakob Kieffer-Olsen og Peter Pentz, *Tirup. Mennesker, grave og kirker* (utrykt manuskript) København 1998 (forkortet *Boldsen m.fl. 1998*); Claus Ahrens, *Die frühen Holzkirchen Europas*, Stuttgart 2001, 523, katalog 200-01; Birgit Eggert, *The settlement and the name Tirup*, utrykt manuskript om †Tirup Kirke, København 2008.

Redaktion ved Niels Jørgen Poulsen og Ebbe Nyborg (begravelser). Teknisk og grafisk tilrettelæggelse ved Mogens Vedsø. Redaktion afsluttet august 2012.

[1] Den kgl. Mønt- og Medaillesamling (FP 4180).
[2] Den nuværende sognegrænse befinder sig ca. 100 m vest for kirketomten.
[3] *Kieffer-Olsen m.fl. 1986*, 31-33.
[4] *Boldsen m.fl. 1998*. Se også Nils Engberg og Jakob Kieffer-Olsen, »Kirkegårdens grøft. Om den ældste indhegning af Danmarks kirkegårde«, *NMArb* 1992, 168-77.
[5] *Boldsen m.fl. 1998*.
[6] Fritstående klokkestabler vest for en trækirke er tidligere påvist i bl.a. Hørning (Randers Amt) og ved Skt. Drottens Kirke i Lund, jf. *NMArb* 1961, 19-20 og Ragnar Blomqvist og Anders W. Mårtensson, *Thulegrävningen 1961*, *Archaeologica Lundensia*, II, Lund 1963, 25.
[7] Fundamentsgrøftens nordre grænse flugter omtrent med den linje, som træbygningens mindre stolper tegner.
[8] Skibet har været noget smallere end i Lovby, der har været ca. 9 m bredt.
[9] Erik Ulsig, »Pest og befolkningsnedgang i Danmark i det 14. århundrede«, *HistT*, 1991, 21-43.
[10] *Kieffer-Olsen m.fl. 1986*, 33-34.
[11] *Kieffer-Olsen m.fl. 1986*, 46-47 og Birgit Eggert, *The settlement and the name Tirup*, utrykt manuskript om †Tirup Kirke, København 2008.
[12] *Boldsen m.fl. 1998*, 15.
[13] *Kieffer-Olsen m.fl. 1986*, 33-42 og *Boldsen m.fl. 1998*, 25-35.
[14] *Kieffer-Olsen m.fl. 1986*, 33, Jakob Kieffer-Olsen, *Grav og gravskik i det middelalderlige Danmark. 8 kirkegårdsgravninger*, Højbjerg 1993, 99-121, og *Boldsen m.fl. 1998*, 25-35.
[15] Ophøret skønnes at ligge før overgangen til skeletternes armstilling B+C (jf. ndf.). Muligvis har man fortsat begravet de to køn efter separate normer og regler. *Kieffer-Olsen 1993* (jf. note 14), 106-08 og *Boldsen m.fl. 1998*, 50-53.
[16] *Boldsen m.fl. 1998*, 25-35.
[17] Mørtelstumper med lågspor blev fundet i op til en meters afstand fra graven. I graven lå kun nogle stumper af et lam. Graven er afbildet i Jesper Boldsen, *Tirup – en middelalderlandsby i Østjylland*, ADBOU – Syddansk Universitet 2011 som fig. 9.
[18] *Kieffer-Olsen m fl. 1986*, 33-38.
[19] *Kieffer-Olsen m fl. 1986*, 33-38, jf. *Kieffer-Olsen 1993* (note 14), 130 ff.
[20] *Kieffer-Olsen m.fl. 1986*, 33-38, *Kieffer-Olsen 1993* (jf. note 14), 41 og *Boldsen m.fl. 1996*, 46-49.
[21] *Kieffer-Olsen m.fl. 1986*, 33-38, jf. *Kieffer-Olsen 1993* (jf. note 14), 143-45 og *Boldsen m.fl. 1998*, 41-46.
[22] Overgangen mellem sådanne typer vil selvsagt være ujævn, ligesom der kan forekomme regionale forskelle.
[23] *Kieffer-Olsen m.fl. 1986*, 33-38. *Boldsen m.fl.1998*, 36-40.
[24] *Kieffer-Olsen 1993* (jf. note 14), 93 ff., jf. også generelt Anders Andrén, »Ad sanctos – de dödas plats under medeltiden«, *hikuin* 27, 2000, 7-26.
[25] *Kieffer-Olsen m.fl. 1986*, 40-41.
[26] For en reservation over for den generelle begravelse ved sognekirken se Jan Brendalsmo, »De dødes landskap. Måtte man begraves ved sognekirken i middelalderen?«, *hikuin* 27, 2000, 27-42.
[27] *Boldsen m.fl. 1998*, 55-99, Jesper Boldsen, »Demografisk struktur i landsbyen Tirup«, *hikuin* 22, 2000, 233-44, og *Boldsen 2011* (jf. note 17).
[28] *Kieffer-Olsen m.fl. 1986*, 39-42, jf. *Kieffer-Olsen 1993* (jf. note 14), 79.

TIRUP †CHURCH

In 1984, in connection with construction work west of Horsens, a hitherto unknown, very well preserved medieval churchyard was discovered. An excavation of the total area, more than 3000 square metres, uncovered traces of a wooden church, presumably from the 1100s, and a free-standing bell frame, and a little farther east a small Romanesque church built in calcareous tufa, which had replaced the wooden church. The modest stone church was apparently an ordinary parish church. Like the neighbouring church in Lovby (cf. p. 1585) it may have been closed down and demolished as a result of the ravages of the Black Death in the mid-1300s. After that the two parishes were merged under Hatting. – The excavators gave the church site the name Tirup after two field names that were used of the locality in the 17th-18th century; but it is unlikely that any certainty can be achieved in the identification.

Burials. In the churchyard a total of 569 graves were found from the time of the wooden church and the stone church. The graves were most concentrated around the stone church, where intersections between them made it possible to distinguish as many as four chronological burial horizons.

All the graves were oriented east-west in the Christian fashion, and in the older horizons a gender distinction could be noted with the women buried north of the church, the men in the south.

No true masonry tombs were found, only a so-called 'mortar grave' on an attractive site inside in the middle of the nave of the stone church (*ante crucem*). Like three other graves, this was found empty by the excavators, something that probably happened in connection with the closing-down of the church.

In view of the poor preservation conditions, the 32 coffin graves that could be identified must be a minimum. The great majority of the bodies had been laid directly in the earth in inhumation graves; and among these two types stand out. One is a narrow, body-shaped grave type (a total of 47), including several with a specially dug head space (22), which can be cautiously dated to the 12th-13th century. The second consists of so-called 'stone graves' (a total of 69), with field-stones up to head-size laid symmetrically in relation to the skeleton or along its central axis.

In the case of 244 graves (42,9%) it has been possible to determine the arm positions. The predominant type was the oldest, with the arms along the sides (A, a total of 178) and the slightly later type with the arms laid over the pelvis (B, 51), while very few skeletons belonged to the type with the arms parallel across the stomach (C, 8) and none at all belonged to the youngest category with the arms laid over the chest (D). A few skeletons (7) had an intermediate position between B and C.

In accordance with the practice of the Early Middle Ages, the wooden church probably had no graves in the floor of the interior. Nor were any graves found in the chancel of the stone church. But three graves in its nave must have been established while it was functioning, including the above-mentioned mortar grave.

A thorough anthropological analysis of the skeletal material estimates the average age of the deceased as 27.5 years, and suggests that the population that used the churchyard (Tirup Parish), comprised only 85 people. No skeletons showed traces of malnutrition. But around a quarter of them had bone changes that suggest leprosy.

On the whole the excavators have assessed the dating of the graves as High Medieval, since most of them must be from the 12th-13th century. The discontinuation of burials has been placed in the 1300s, very probably the middle of the century.